

ISSN 2226-6070

**Ахмет Байтұрсынов атындағы
Қостанай мемлекеттік университеті**

**Костанайский государственный университет
имени Ахмета Байтурсынова**

№ 1 2018 «3i: intellect, idea, innovation – интеллект, идея, инновация»

**КӨПСАЛАЛЫ
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ**

**МНОГОПРОФИЛЬНЫЙ
НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ**

№ 1 2018

ЧАСТЬ 2

Ахмет Байтұрсынов атындағы
Қостанай мемлекеттік университеті

**КӨПСАЛАЛЫ
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ**

**МНОГОПРОФИЛЬНЫЙ
НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ**

**Наурыз (март)
№1 2018**

ЧАСТЬ 2

“3i: intellect, idea, innovation - интеллект, идея, инновация”

2018 ж., наурыз № 1

№ 1, март 2018 г.

Жылына төрт рет шығады

Выходит 4 раза в год

А. Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университетінің көпсалалы ғылыми журналы

Многопрофильный научный журнал Костанайского государственного университета

им. А. Байтұрсынова

Меншік иесі:

А. Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университеті

Собственник:

Костанайский государственный университет им. А. Байтұрсынова

Бас редакторы / Главный редактор:

Валиев Х.Х., техника ғылымдарының докторы /доктор технических наук

Бас редактордың орынбасары / Заместитель главного редактора:

Жарлыгасов Ж.Б., ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты /кандидат сельскохозяйственных наук

Редакциялық кеңес / Редакционный совет:

1. Абсадықов А.А. – филология ғылымдарының докторы /доктор филологических наук
2. Айтмұхамбетов А.А. – тарих ғылымдарының докторы /доктор исторических наук
3. Анюлене А. – ветеринария ғылымдарының докторы /доктор ветеринарных наук (Литва)
4. Астафьев В.Л. – техника ғылымдарының докторы /доктор технических наук
5. Гайфуллин Г.З. – техника ғылымдарының докторы /доктор технических наук
6. Гершун В.И. – ветеринария ғылымдарының докторы /доктор ветеринарных наук
7. Джорджи М. – ветеринария ғылымдарының докторы /доктор ветеринарных наук (Италия)
8. Жиентаев С.М. – экономика ғылымдарының докторы /доктор экономических наук
9. Одабас М. – ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы /доктор сельскохозяйственных наук (Турция)
10. Козинда О. – ветеринария ғылымдарының докторы /доктор ветеринарных наук (Латвия)
11. Колдыбаев С.А. – философия ғылымдарының докторы /доктор философских наук
12. Қрымов А.А. – заң ғылымдарының докторы /доктор юридических наук (Российская Федерация)
13. Лозовицка Б. – PhD докторы/ доктор PhD (Польша)
14. Лутфуллин Ю.Р. - экономика ғылымдарының докторы /доктор экономических наук (Российская Федерация)
15. Мак Кензи К. – заң ғылымдарының докторы /доктор юридических наук (Великобритания)
16. Найманов Д.Қ. – ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы /доктор сельскохозяйственных наук
17. Пантелеенко Ф.И. – техника ғылымдарының докторы /доктор технических наук (Республика Беларусь)
18. Рябинина Н.П. – педагогика ғылымдарының докторы /доктор педагогических наук (Российская Федерация)
19. Шило И.Н. – техника ғылымдарының докторы /доктор технических наук (Беларусь)
20. Шнарбаев Б.К. – заң ғылымдарының докторы /доктор юридических наук

Редакциялық кеңесінің хатшысы / Секретарь редакционного совета – Шалгимбекова К.С., педагогика ғылымдарының кандидаты /кандидат педагогических наук

Журнал 2000 ж. бастап шығады. 27.11.2012 ж. Қазақстан Республикасының мәдениет және ақпарат министрлігінде қайта тіркелген. № 13195-Ж куәлігі./Журнал выходит с 2000 г. Перерегистрирован в Министерстве культуры и информации Республики Казахстан 27.11.2012 г. Свидетельство № 13195-Ж.

А.Байтұрсынов атындағы ҚМУ-дің 05.07.2013ж №3 «3i: intellect, idea, innovation - интеллект, идея, инновация» журналы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті алқасының шешімімен 06.00.00-Ауылшаруашылық ғылымдары және 16.00.00-Ветеринариялық ғылымдар салалары бойынша диссертацияның негізгі нәтижелерін жариялау үшін ұсынылған ғылыми басылымдар тізіміне кірді./Решением Коллегии Комитета по контролю в сфере образования и науки Республики Казахстан №3 от 05.07.2013 г. журнал КГУ им. А. Байтұрсынова «3i: intellect, idea, innovation - интеллект, идея, инновация» включен в Перечень научных изданий, рекомендуемых для публикации основных результатов диссертаций по отраслям: 06.00.00-Сельскохозяйственные науки и 16.00.00-Ветеринарные науки.

2012 ж. аталмыш журнал ISSN (ЮНЕСКО, г. Париж, Франция) сериялық басылымдарды тіркеу жөніндегі халықаралық орталығында тіркеліп, ISSN 2226-6070 халықаралық нөмірі берілді./Журнал в 2012 г. зарегистрирован в Международном центре по регистрации сериальных изданий ISSN (ЮНЕСКО, г. Париж, Франция), присвоен международный номер ISSN 2226-6070.

Авторлардың пікірлері редакцияның көзқарасымен сәйкес келе бермейді. Қолжазбаларға рецензия берілмейді және қайтарылмайды. Ұсынылған материалдардың дұрыстығына автор жауапты. Қайта басылған материалдарды журналға сүйеніп шығару міндетті. / Мнение авторов не всегда отражает точку зрения редакции. За достоверность предоставленных материалов ответственность несет автор. При перепечатке материалов ссылка на журнал обязательна.

© А. Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университеті
© Костанайский государственный университет им. А. Байтұрсынова

Since the beginning of the implementation "Dorozhnaya karta zanyanosty 2020" the regional coordinating council approved 44 projects to subsidize and guarantee loans. To subsidize the loan consideration in the first and third directions of the regional RCC 42 projects approved for the amount of loans of 9.8 billion tenge to partially guarantee loans to the RCC approved two projects for a total of KZT 754.4 million.

As a result of the implementation of the Program until 2020 there will be taken active measures to promote employment for one and a half million people. The number of inefficient employment will decrease, unemployment will be decreased, labor productivity will be increased.

The state should implement a system of targeted impact measures on the quantitative and qualitative aspects of the development and consumption of workers in the labor market, the achievement of greater conformity of their professional training to the modern level of production in the labor market.

REFERENCES:

1. Law of the Republic of Kazakhstan of April 6, 2016 No. 482-V "On employment of the population". Article - http://online.zakon.kz/document/?doc_id=38847468#pos=1;-217
2. The Law of the Republic of Kazakhstan of April 6, 2016 No. 482-V "On employment of the population".
3. <http://www.enbek.gov.kz/en/node/344082>
4. Official Internet resource Ministry of Labor and Social Protection of Population Republic of Kazakhstan - <http://www.enbek.gov.kz/en/taxonomy/term/181>
5. <http://ranking.kz/en/a/reviews/osnovnye-indikatory-rynka-truda-mart-2017>
6. <http://www.zakon.kz/4482178-programmy-zanjatosti-i-dorozhnaja-karta.html>

Information about the author

Nurakhmetova G. S. - Senior Lecturer of the department of Economics of the KSU after A. Baitursynov, Kostanai, Абая st.2 8, phone: 87055592058. e-mail: Nurahmetova77@mail.ru

Нурахметова Г. С. – старший преподаватель кафедры Экономики Костанайского государственного университета им. А. Байтұрсынова, Костанай, пр. Абая 28 телефон: 87055592058. e-mail: Nurahmetova77@mail.ru

Нурахметова Г.С. – А.Байтұрсынов атындағы ҚМУ-нің экономика аға оқытушысы Қостанай қ. Абай д., телефон: 87055592058. e-mail:Nurahmetova77@mail.ru

УДК 336.61

TO THE PROBLEM OF THE ORGANIZATION OF FINANCIAL MANAGEMENT AT ENTERPRISES OF THE SPHERE OF NATURAL MONOPOLIES (BY THE EXAMPLE OF SCE "KOSTANAY HEAT ENERGY COMPANY)

Uakpayeva M.M. - senior lecturer of the Department of Finance and Banking of A. Baytursynov Kostanay State University

Kasyanova V.P. – senior lecturer of Foreign languages department of A. Baitursynov Kostanay State University v

The specifics of enterprises - subjects of natural monopoly - imposes certain restrictions on the goal and tasks to be solved by financial management. The main purpose of financial management of such enterprises is not the maximization of the market value of the enterprise, but the implementation of any type of activity aimed at solving social and economic problems determined by the needs of society and the state. The main task of financial management of natural monopoly entities is to search for funds and invest in maintaining the normal functioning of the assets of this organization. One of the key problems with which heat supply companies are currently facing is the growth of accounts receivable and, as a result, the delay in payments by the organization itself and the lack of resources for repair and renewal of assets. In the conditions of a limited legal field, these organizations are forced to create independently mechanisms for effective debt management, but despite the efforts of management, as well as the adoption of a number of legislative initiatives, the process of increasing arrears does not stop, and a negative financial result confirms this.

The purpose of this research is to study the features of financial management of enterprises in the sphere of natural monopoly. The article considers the problem of forming and finding a sufficient amount of

financial resources for updating the company's assets using the example of the State Enterprise KTEK, in particular, the problem of growth of accounts receivable, and non-traditional methods of collecting funds to increase consumers' payment discipline.

Key words: financial management, resources, taxes, receivables, credit policy, payment discipline.

К ВОПРОСУ ОБ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ СФЕРЫ ЕСТЕСТВЕННЫХ МОНОПОЛИЙ (НА ПРИМЕРЕ ГКП «КОСТАНАЙСКАЯ ТЕПЛОЭНЕРГЕТИЧЕСКАЯ КОМПАНИЯ»)

Уакпаева М.М. – старший преподаватель кафедры финансов и банковского дела Костанайского государственного университета имени А. Байтұрсынова

Касьянова В.П. – старший преподаватель кафедры иностранных языков Костанайского государственного университета имени А. Байтұрсынова

Специфика предприятий – субъектов естественной монополии – накладывает определенные ограничения на решаемые финансовым менеджментом цель и задачи. Основной целью финансового менеджмента подобных предприятий является не максимизация рыночной стоимости предприятия, а осуществление какого-либо вида деятельности, направленного на решение социально-экономических задач, определяемых потребностями общества и государства. Основной задачей финансового менеджмента субъектов естественной монополии является поиск средств и их вложение в поддержание нормального функционирования активов данной организации. Одной из ключевых проблем, с которыми в настоящее время столкнулись теплоснабжающие организации, является рост дебиторской задолженности и, как следствие, задержка платежей самой организацией и нехватка ресурсов для ремонта и обновления активов. В условиях ограниченного правового поля данные организации вынуждены самостоятельно создавать механизмы эффективного регулирования задолженности, но, несмотря на усилия руководства, а также принятие ряда законодательных инициатив, процесс наращивания задолженности не прекращается, а отрицательный финансовый результат подтверждает это.

Целью данного исследования является изучение особенностей управления финансовыми ресурсами предприятий сферы естественной монополии. В статье рассмотрена проблема формирования и изыскания достаточного объема финансовых ресурсов для обновления активов предприятия на примере ГКП «КТЭК», в частности проблема роста дебиторской задолженности, и представлены нетрадиционные методы взыскания средств, позволяющие повысить платежную дисциплину потребителей.

Ключевые слова: финансовый менеджмент, ресурсы, налоги, дебиторская задолженность, кредитная политика, платежная дисциплина

ТАБИҒИ МОНОПОЛИЯЛАР САЛАСЫНДАҒЫ КӘСІПОРЫНДА ҚАРЖЫЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТТІ ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӨНІНДЕГІ СҰРАҚТАРЫ (МЫСАЛДА МҚК «ҚОСТАНАЙ ЖЫЛУ ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ КОМПАНИЯСЫ»)

Уакпаева М.М. – А. Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университетінің қаржы және банк ісі кафедрасының аға оқытушысы

Касьянова В.П. - Ахмет Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университетінің шет тілдері кафедрасының аға оқытушысы.

Табиғи монополиялар субъектілері-кәсіпорынның ерекшеліктері – қаржы менеджменті арқылы шешілетін мақсаттары мен міндеттеріне белгілі бір шектеу қояды. Осы кәсіпорынның қаржылық менеджментінің негізгі мақсаты кәсіпорынның нарықтық құнын барынша жоғарлату емес, керісінше, оларды қоғам мен мемлекет мұқтажын анықтайтын әлеуметтік- экономикалық есебін шешуге бағытталған, қандай -да бір қызметін жүзеге асыру болып табылады.

Табиғи монополиялар субъектісінің қаржылық менеджментінің басты мақсаты қаражатты іздестіру және осы ұйымның дұрыс активін қалыптастыруды қолдауға оларды жұмсау болып саналады. Қазіргі уақытта жылуден жабдықтау компаниясының алдында тұрған негізгі мәселелердің бірі, дебиторлық берешектің өсуі және соның салдары ретінде, активтерді қайта жаңарту мен жөндеу үшін төлемдердің кідіріс табуы, ресурстардың жетіспеушілігі болып табылады

Шектелген құқықтық саласында осы ұйым өз бетінше тиімді берешектерді жүйеге келтіру механизмдерін құруға мәжбүр, бірақ жетекшінің күш салуына қарамастан, сонымен бірге заңдылық бастамаларды қабылдаумен қатар берешектің артуы қысқарылмайды, ал жағымсыз үдеріс осыны айғақтайды. Зерттеудің мақсаты табиғи монополия саласындағы кәсіпорынның қаржылық ресурстарны басқару ерекшеліктерін зерттеу болып табылады.

Мақалада «ҚЖЭК» МҚК мысалында кәсіпорынның активін жаңарту үшін қаржылық ресурстардың жеткілікті көлемін іздестіру және қалыптастыру мәселелері қарастырылған, ішінара дебиторлық берешек мәселесі және тұтынушылардың төлем тәртібін арттыруға мүмкіндік беретін қаржатты іздестірудің дәстүрлі емес әдістері берілген.

Түйінді сөздер: қаржылық менеджмент, ресурстар, салықтар, дебиторлық берешек, кредиттік саясат, төлем тәртібі

In the Republic of Kazakhstan, as in other CIS countries, certain elements of financial management were present at different stages of economic development, but in practice, in the full sense of how it is understood in economically developed countries, this direction has not yet been fully developed. In the Republic of Kazakhstan there are no accepted traditions or financial management schemes yet, since financial management was formed at individual enterprises by itself, spontaneously, and the methods of financial management used in the RK are different.

The development of Kazakhstan's financial management in modern conditions is also influenced by the lack of the necessary number of qualified managers and specialists in financial management of companies. The professional level of the latter is extremely low, despite the fact that in many Kazakhstan universities you can get a specialty related to financial management. The process of international recognition of the qualifications of specialists who received education in Kazakhstan is associated with serious difficulties [1].

To reasons of unsuccessful application of Western methods of financial management in Kazakhstan enterprises, low financial discipline and inaccurate data recorded in financial statements can also be referred. The financial statements based on which the financial condition of enterprises is assessed and management decisions are made often do not reflect the reality of the situation.

In modern conditions, the management of companies often puts tax management and tax optimization on the foreground, rather than increasing the company's value and profitability. The specifics of enterprises - subjects of natural monopoly - imposes certain restrictions on the goal and tasks to be solved by financial management. The main goal of financial management of such enterprises is not the maximization of the market value of the enterprise, but the implementation of any type of activity (mission) aimed at solving social and economic problems determined by the needs of society and the state.

For the subjects of natural monopoly, the task of forming a sufficient amount of financial resources is closely connected with the tariff policy pursued at the enterprise, since the tariff value directly affects the profit received by the enterprise - the main source of its own financial resources.

Thus, for example, SCE "KTEK" provides the heat supply to 80% of the Kostanay housing stock, but the financial and economic activities of the enterprise have been unprofitable for the last three years (Figure 1). The amount of loss increased 4.5 times from 35 million to 158 million tenge.

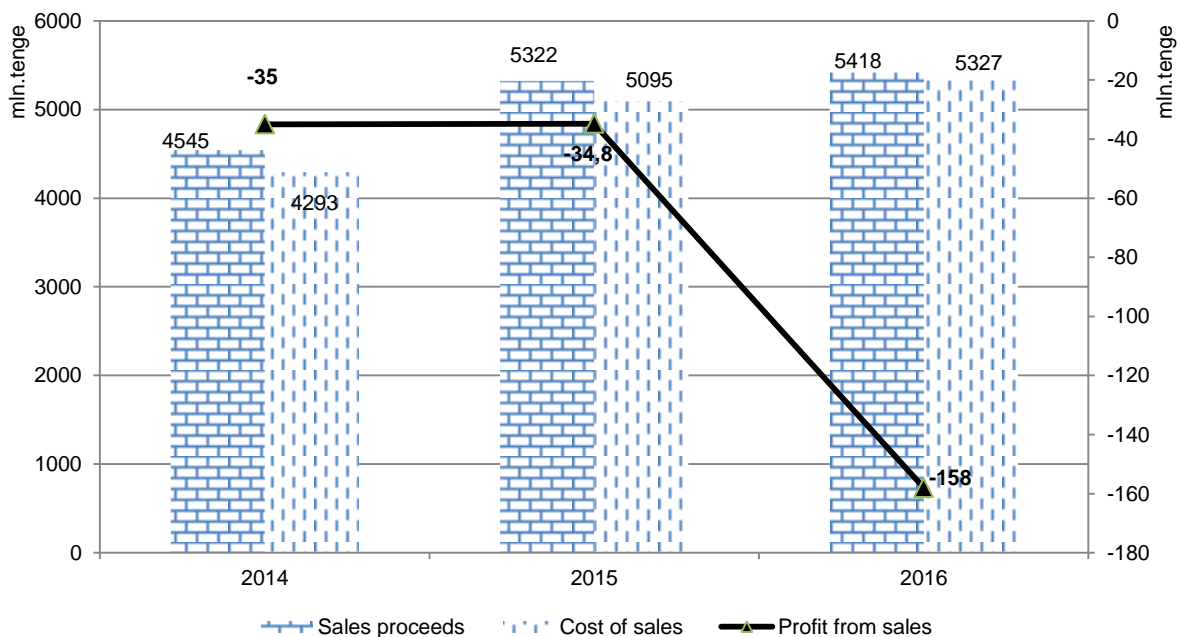

Figure 1 - Financial results of the activities of SCE "KTEK" for 2014-2016.

Such a significant amount of losses is due to the fact that the increase in the gas price since May 1, 2016 for the production of heat energy to the population was 13% for other consumers - 13.9%, and the

company, due to the current legislation, increased the tariff for services only from the beginning heating season (ie from October). Only because of this, losses amounted to 45 million tenge. Growth of tariffs for water supply services through trunk pipelines and distribution networks for the diversion and treatment of wastewater from SCE «Kostanay-SU» also increased the costs of SCE «KTEK» by 79 million tenge

The formation of financial resources of enterprises - subjects of natural monopoly can be done and at the expense of attraction of credits. Part of the financial resources of state-owned enterprises can be formed at the expense of the state budget (for example, subsidies from the local executive bodies). Most natural monopoly entities are characterized by a number of features that determine the asset management policy: high capital intensity of production, the availability of obsolete equipment necessitates the renovation of fixed production assets, the search for financial resources for their renewal; the growth of accounts receivable makes it necessary to study the composition, causes and prescription of accounts receivable and determine whether in its composition there are amounts that are unrealistic for collection or those for which the limitation period expires, etc.

One of the urgent tasks in the heat supply sector is the restoration, modernization of heat networks, heat pump stations, heat stations and bringing losses to world standards. This takes time and big sums of money. At the same time about 80% of heat networks in Kazakhstan are in communal ownership, and 20% - in private ownership [2].

At present, heat supplying organizations cannot independently carry out the necessary technical re-equipment of the centralized heat supply system, since they are limited by regulated heat tariffs, oriented to the relatively low solvency of the main consumers-individuals. Under these circumstances heat and power engineering is based not as much on private investment as on subsidies from local budgets that are taxed in this way taxes and new assets of heating plants appear as a result of modernization.

Heat transits, receiving subsidies from the budget, fully pay property tax, corporate income tax, value added tax. SCE "KTEK" for 2014-2016 years paid VAT to the budget in the amount of about 1379 million tenge and property tax in the amount of 55.6 million tenge.

Since the task is to restore and modernize the heating networks and their infrastructure, it is necessary to consider the possibility of exemption from payment of these taxes. This measure will reduce the rate of annual tariff increases for consumers; create conditions for attracting and financing the replacement of old networks with new ones in heat and water and sewerage sectors, as materials, equipment and new technologies are quite expensive and lead to a significant increase in property tax and other deductions.

Along with the all peculiarities of conducting business in the city-forming enterprises, a rather problematic issue remains the problem of the absence of special tax regimes that would save money, and then send them to repair activities. It should be noted that on the CIS territory only in Kazakhstan there is no Law "On Heat Supply".

The experience of the Russian Federation in matters of taxation of subjects of natural monopolies shows that, since September 2009, the improvement of legislation on taxes and fees has begun. The main goal of this activity was the creation of favorable conditions for the smooth operation of the city-forming enterprises. Preferences in the payment of VAT, property tax and CIT were developed. In the same way exemption from property tax operates applied to newly introduced objects with high energy efficiency, in accordance with the list of such objects established by the Government of the Russian Federation. Thus, the amount of taxes paid by the enterprise has decreased by 80% [3].

It should be noted that 292 million tenge will be saved in the case of applying preferences to SCE «KTEK» (according to the forecast data). Without taking measures to stimulate tax rates, this sphere will always be unprofitable and unattractive for investors.

One more key problem with which Kazakhstani heat supply companies are currently facing is the problem of uncontrolled growth of accounts receivable. Despite the efforts of the company management, as well as the adoption of a number of legislative initiatives, the process of increasing debt did not cease over the past 5-7 years.

So in SCE "KTEK" for the last three years, accounts receivable have increased 1.5 times from 546 to 845 million tenge (table 1)

Table 1 - Dynamics and structure of receivables of the SCE «KTEK» for 2014-2016

Indicators	2014 y.	2015 y.	2016 y.	Rate of increase, %
Total accounts receivable, in thousands tenge	546 058	644 240	845 717	54,9
Including:				
Population	357 025	426 008	519 672	45,5
Legal entities	117 980	140 632	179 487	52,1
Other	45 722	58 121	87 524	91,4
Accounts receivable subject to be written off	25 331	19479	59 033	2.33 times

According to the data provided, it can be seen that, on average, accounts receivable increase by 36% per year. On average, more than 60% of current assets account for precisely the share of accounts receivable. The growth of accounts receivable testifies a diversion of funds from the turnover. As a result, the enterprise's need in additional sources of financing to pay its own accounts payable increases.

With this in view, aspects of management of accounts receivable must be considered within the credit policy of the enterprise. Traditionally, specialists in the field of financial management are more focused on the market situation and the stage of the company's life cycle. However, in this situation, the ways of effective solving the problem should be sought in the specifics of the industry.

So, when developing a credit policy, the heat supply organization must take into account a number of specific factors:

- seasonality of heat production and sales;
- low payment discipline of consumers;
- a large number of recipients of services;
- social orientation of the enterprise;
- the necessity to cover heat losses;
- insufficiently effective legal regulation;
- the observed disproportion in the prices for heat and gas.

Various economic incentives can be used to increase the payment discipline of the population. At present SCE «KTEK» can apply the following types of rewards in its credit policy: fixed discounts for quick payment, differentiated discounts for prepayment, individual settlement system.

The experience of the city Almaty shows that an effective method of collecting payments is to distribute the load of the heating season for the entire calendar year. Throughout the year, residents, in whose homes are not installed meters, in equal shares pay for the service, which is used only six months, i.e. during the heating season (Figure 2).

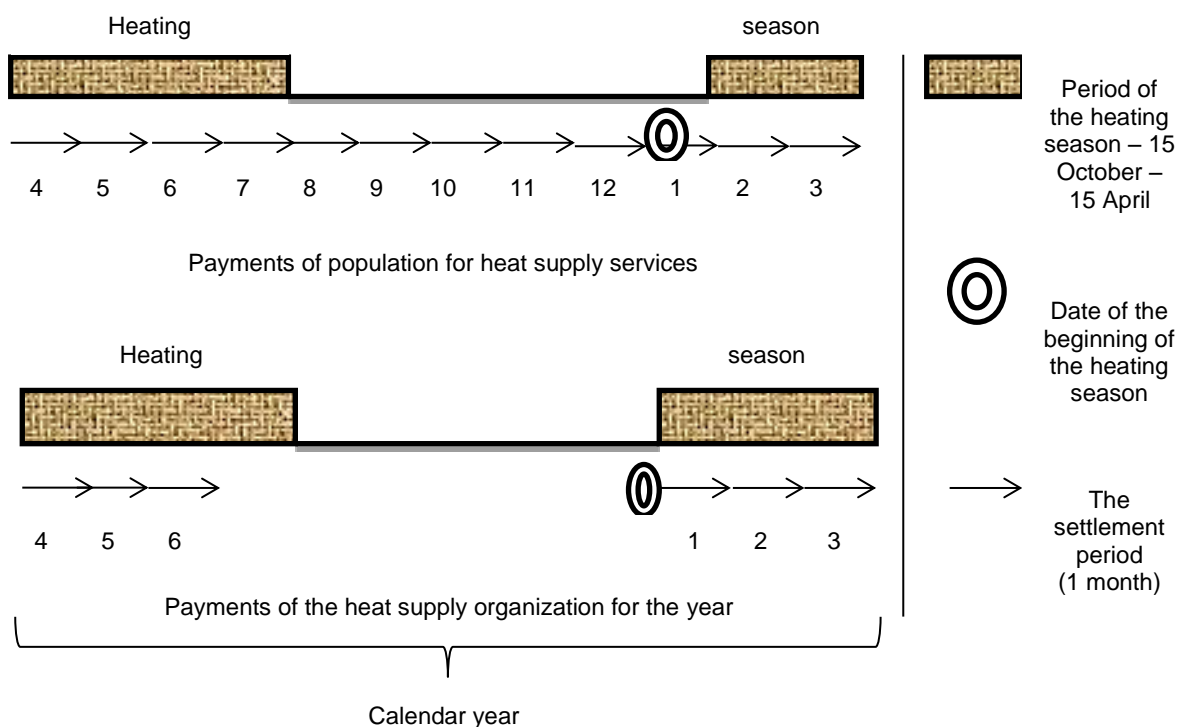

Figure 2 - Diagram of the receipt of funds from the population and payment of the basic volumes of heat energy supply during the calendar year.

Quite often in the practice of Western companies, consumers of goods and services are given discounts if payment is made within a short period of time. This approach allows you significantly accelerate the movement of accounts receivable and improve the payment discipline of customers. Kazakhstan companies, on the contrary, rarely use discounts as incentives for payment in a specified time. Among the reasons can be named as insufficiently high quality of management, and absence of a uniform technique of carrying out of corresponding payments.

An additional method of encouraging consumers can be the introduction of discounts for prepayment. Obviously, this way of saving on utilities is not suitable for all households. In a situation in which citizens

have difficulties with the timely payment of funds, the proposal to pay a receipt for heat for half a year or a year ahead, is unlikely to have a positive result. However, it is also true that some of the disciplined consumers, whose income allows them to make savings and plan their expenses for the medium term, will use the offer for a number of reasons.

Communal payments are referred to the expenses, which are relatively stable and predictable in time. Thus, the population can plan its budget on the basis that every month a part of the funds must be directed to pay for the services of the heat supplying organization.

Taking the advantage of the discount, citizens will be able to save money in that part of the expenses, which under normal circumstances do not imply savings.

SCE «KTEK» is a natural monopolist, which means the absence of any competition. In this regard, consumers are deprived of the opportunity to change the supplier company and are forced to use the services of a single enterprise. When introducing discounts for prepayment, a differentiated approach can be used. Consumers who have the opportunity to pay utility bills for a year ahead will be able to receive a discount of 8%, for six months - 6%, for three months - 4%. Thus, it is more profitable for the consumer to pay for the service in advance, and a longer payment term implies a larger saving amount. At the same time, the advantages that the heat supply organization receives can be estimated from two positions.

1. Prepayment eliminates the need to bear the costs of collecting receivables among those consumers who have used the discount.

2. Prepayment, in fact, means lending to the heat supply organization by the population. Comparing the conditions under which the company attracts borrowed funds in the bank, it is possible to calculate the savings from the introduction of the discount system (Table 2).

Table 2 - Comparison of the conditions for attracting funds as a result of using a prepayment system and a bank loan

Indicator	Prepayment of a consumer	Bank loan
Total amount of attracted funds, thousand tenge	10 000	10 000
The amount of interest, %	8	17
Losses from the provision of discounts, (loan servicing), thousand tenge	800	1700

When the total amount of the prepayment from the population is 10 000 thousand tenge, and the consumers chose the highest interest rate of 8%, the company's losses will be 800 thousand tenge. Comparing this value with the corresponding amount of loan service losses taken at 17% per annum, we can say that this method has a fairly good effect. In this example, the company managed to save money by attracting cheaper funds, amounting to 900 thousand tenge.

Taking into account all the above, it is possible to draw the following conclusion: financial management at enterprises of the sphere of natural monopoly in the Republic of Kazakhstan is forced to solve the problem of minimizing the tax burden for the enterprise and reducing accounts receivable, on the one hand, and increasing the market value of the company and maximizing the financial result on the other. Therefore, in order to achieve economic development goals, an enterprise should strive to maximize the net profit that remains at its disposal, which requires implementation of effective tax, depreciation and tariff policy.

ЛИТЕРАТУРА:

1. **Жусупов, Е.А. Современные тенденции развития финансового менеджмента в Республике Казахстан** [Текст] / Е.А.Жусупов. – Экономика, управление, финансы: материалы III Международной научной конференции (г. Пермь, февраль 2014 г.). – Пермь: Меркурий, 2014. – С. 64-67.
2. **Калдығалиев, К. Антимонопольное управление как фактор эффективного функционирования естественных монополий** [Текст]/К. Калдығалиев. Экономика и статистика. – 2011. – № 7. – С. 24-27
3. **Рябов, Е.Ю. Управление дебиторской задолженностью теплоснабжающих компаний** [Текст] / Е.Ю. Рябов. – Вопросы экономики. – 2015. – С. 88–91

REFERENCES:

1. **Zhusupov, Ye.A. Sovremennyye tendentsii razvitiya finansovogo menedzhmenta v Respublike Kazakhstan** [Tekst] / Ye.A.Zhusupov. - Ekonomika, upravleniye, finansy: materialy III Mezhdunarodnaya konferentsiya konferentsii (g. Perm', fevral' 2014 g.). - Perm': Merkurii, 2014. - S. 64-67.
2. **Kaldygaliev, K. Antimonopol'noye upravleniye kak faktor effektivnogo funktsionirovaniya yestestvennykh monopolii** [Tekst] / K. Kaldygaliev. Ekonomika i statistika. - 2011. - № 7. - S. 24-27
3. **Ryabov, Ye.YU. Upravleniye debitorskoy zadolzhennost'yu teplosnabzhayushchikh kompaniy** [Tekst] / Ye.YU. Ryabov. - Voprosy ekonomiki. - 2015. - S. 88-91

Сведения об авторах

Уакпаева Махаббат Магауияновна – старший преподаватель кафедры финансов и банковского дела Костанайского государственного университета им. А.Байтурсынова, 110000 Республика Казахстан, г.Костанай, пр.Абая 28, тел.8(7142) 55-85-19, e-mail:_mahabbatik_@mail.ru

Касьянова Вера Пахомовна - старший преподаватель кафедры иностранных языков Костанайского государственного университета им. А.Байтурсынова, E-mail:vera.kas@mail.ru

Уакпаева Махаббат Магауияновна . – Ахмет Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университетінің қаржы және банк ісі кафедрасының аға оқытушысы, 110000 Қазақстан Республикасы, Костанай қ., Абая даңғылы 28, тел.8(7142) 55-85-19, e-mail:_mahabbatik_@mail.ru

Касьянова Вера Пахомовна – Ахмет Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университеті шет тілдері кафедрасының аға оқытушысы, 110000 Қазақстан Республикасы, Қостанай қ., Абая даңғылы 28, e-mail:vera.kas@mail.ru

Uakpayeva Makhabbat Magauiyonovna – senior lecturer of Finance and banking department of A. Baitursynov Kostanay State University, 110000 Republic of Kazakhstan, Kostanay, Abay st.28, tel. 8(7142)55-85-19, e-mail:_mahabbatik_@mail.ru

Kasyanova Vera Pahomovna – senior lecturer of Foreign languages department of A. Baitursynov Kostanay State University, 110000 Republic of Kazakhstan, Kostanay, Abay st.28, e-mail:vera.kas@mail.ru

УДК 336.71(574)

**FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF BANK:
ESSENCE, MAIN DIRECTIONS AND WAYS OF ENHANCEMENT**

Zavyalova E.N. - master of finance, senior lecturer, A. Baitursynov Kostanay State University

Savitskaya I.P. - Master of Arts, teacher of the Department of Foreign Languages of A. Baitursynov Kostanay State University

In the modern world there are more and more companies in search of sales channels of made products and rendered services enter the international market. However functioning of the global market of goods and services is impossible without its blood system – the international bank relations which provide a capital movement and means between countries.

In this regard foreign economic activity of commercial banks becomes broader and attracts more and more financial resources; the increasing part of means is placed in foreign assets. That is why management of banks pays attention to the active and passive transactions performed by commercial banks on the international scene.

In this article the main directions of foreign economic activity of commercial banks are considered, the short characteristic of currency transactions and types of international financing is given and also the analysis of foreign economic activity of bank of the second level on the example of JSC Kazkommertsbank for 2014-2016 is provided. On the basis of the carried-out analysis the author drew the main conclusions, revealed some negative moments of activities of commercial bank in the foreign market and developed actions for enhancement of foreign economic activity of the bank and, in particular, attraction of bigger number of clients on the international servicing.

Objective of this research: to carry out the analysis of foreign economic activity of the bank on the basis of the financial reporting of JSC Kazkommertsbank, to reveal the main negative moments in activities of bank and to develop a number of actions for their elimination.

Keywords: foreign economic activity, currency transactions, international financing, project financing, foreign currency.

**ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ БАНКА:
СУЩНОСТЬ, ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ И ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ**

Завьялова Е.Н. – магистр финансов, старший преподаватель, Костанайский государственный университет им. А. Байтурсынова

Савицкая И.П. - магистр гуманитарных наук, преподаватель кафедры иностранных языков Костанайского государственного университета имени А. Байтурсынова

МАЗМҰНЫ - СОДЕРЖАНИЕ

ТЕХНИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМДАР ЖӘНЕ ТЕХНОЛОГИЯЛАР - ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИИ

БЕГАЛИН А.Ш.	DDR4 ЖӘНЕ DDR3 ЖАДЫ МОДУЛЬДЕРІНІҢ ӨНІМДІЛІГІН ТЕСТІЛЕУ.....	3
BEGALIN A.SH.	OPTIMIZATION AND PREVENTION PROGRAMS SELECTION.....	9
БОЛАТ Е.Б.	ПОДАЧА ИНФОРМАЦИИ ОБУЧАЮЩИМСЯ ПРИ ВЕДЕНИИ ЗАНЯТИЙ.....	14
САПА В.Ю.	ЭЛЕКТРОСТАРТЕР ДЛЯ ПУСКА ДВИГАТЕЛЕЙ ВНУТРЕННЕГО СГОРАНИЯ.....	19

ЭКОНОМИКА

АБАЕВА Г. І. АБАЙЕВА А. ЗН.	ANALYSIS OF THE CURRENT STATE AND FORMATION OF CORPORATE INCOME TAX ON THE EXAMPLE OF "NICEWAY" LLP AND ITS INFLUENCE ON FINANCIAL RESULTS OF ACTIVITY OF THE ORGANIZATION.....	25
BARANOVA N.A.	SPECIFIC FEATURES OF COMPETITIVE ANALYSIS OF ORGANIZATION'S ACTIVITIES	29
MISHULINA O.V.	ANALYSIS OF STRATEGIC MANAGEMENT AND WAYS OF ITS IMPROVEMENT IN THE SYSTEM OF MANAGEMENT OF CREDIT PARTNERSHIPS OF THE AGROINDUSTRIAL COMPLEX.....	35
NURAKHMETOVA G.S.	STATE REGULATION OF THE LABOR MARKET IN REPUBLIK OF KAZAKSTAN.....	42
УАКПАЙЕВА М.М. KASYANOVA V.P.	TO THE PROBLEM OF THE ORGANIZATION OF FINANCIAL MANAGEMENT AT ENTERPRISES OF THE SPHERE OF NATURAL MONOPOLIES (BY THE EXAMPLE OF SCE "KOSTANAYSKAYA TEPLOENERGETICHESKAYA KOMPANIYA").....	46
ZAVYALOVA E.N. SAVITSKAYA I.P.	FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF BANK: ESSENCE, MAIN DIRECTIONS AND WAYS OF ENHANCEMENT.....	52

ЗАҢ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ - АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЮРИДИЧЕСКОЙ НАУКИ

ALDABERGENOVA A.	PROBLEMS OF SOCIAL SECURITY IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN	60
A.N.YELEMISOVA	ELECTRONIC MONEY IN KAZAKHSTAN. CURRENT STATE, ADVANTAGES AND DISADVANTAGES.....	65
KORYTNIKOVA N.	SOME TOPICAL ISSUES OF FAMILY LAW AGREEMENTS: CANADIAN EXPERIENCE	69
МАЙСАТАЕВА А.Ш.	АЛҚАБИЛЕРДІҢ ҚАТЫСУЫМЕН ҚЫЛМЫСТЫҚ ІСТЕРДІ ҚАРАУДЫҢ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	76
ТУРЛУБЕКОВ Б.С. ТУРЛУБЕКОВ А.Б.	СЫЙАҚЫЛАРДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ ҚОСЫМША ЖҰМЫСҚА ЖҰМЫС ІСТЕУДІҢ ТҮРІ ШЕТЕЛДІК МЕМЛЕКЕТТЕРДІҢ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢНАМАСЫ ТУРАЛЫ	81
TASTANOV A.M.	INVESTIGATIVE VERSIONS.....	85
TASTANOV A.M.	THE MAIN PROBLEMS OF MOTIVATING STATE WORKERS.....	92